

MINIMÁLNY ŠTANDARD PRE ŠPECIALIZAČNÝ ŠTUDIJNÝ PROGRAM
V ŠPECIALIZAČNOM ODBORE

DETSKÁ PSYCHIATRIA

1. Charakteristika špecializačného odboru

Detská psychiatria je špecializačný odbor, ktorý sa zaoberá problematikou psychických porúch detí a adolescentov. Zahŕňa diagnostiku, liečbu, rehabilitáciu, prognózu a prevenciu.

2. Dĺžka špecializačného štúdia

Špecializačné štúdium trvá najmenej 4 roky .

3. Požiadavky na zaradenie do špecializačného štúdia

Odborná spôsobilosť na výkon odborných pracovných činností v zdravotníckom povolaní lekár.¹⁾

4. Obsah a rozsah špecializačného štúdia

A. Teoretické vedomosti

1. etiológia, epidemiológia psychických porúch s analýzou významnosti biologických, psychologických a sociálnych faktorov,
2. psychopatológia duševných porúch so zreteľom na detský a adolescentný vek,
3. poznanie všetkých významných aspektov raného psychomotorického vývinu predškolského veku, mladšieho a staršieho školského veku a špecifiká adolescencie a všetky faktory, ktoré ovplyvňujú vývin dieťaťa (kognitívne, emočné, senzorické a sociálne deprivácie, vplyv separácie, vplyv psychicky alebo chronicky somaticky chorého rodiča na dieťa, vplyv rozvodu, výchovy jedným rodičom, problémy spojené s adopciou, náhradná rodinná starostlivosť, reakcie vyvolané krízami a nešťastím, problémy imigrácie a utečencov, psychosomatika a somatogénne stavy, CAN syndróm), vrátane problematiky rómskych komunít,
4. diagnostika psychických porúch špeciálne zameraná na detský a adolescentný vek, vrátane identifikácie násilia páchaného na dieťati vo všetkých jeho formách, používanie pomocných vyšetrení a dotazníkových škál; poznanie rozdielov medzi aktuálnymi klasifikačnými systémami (DSM, MKCH),

¹⁾ § 33 a 33a zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a nariadenie vlády č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností v znení neskorších predpisov.

5. diferenciálna diagnostika, komorbidita jednotlivých duševných porúch u detí a adolescentov,
6. všeobecné základy psychofarmakológie a zásady racionálnej psychofarmakoterapie s osobitným zameraním na detský a adolescentný vek, zásady biologickej liečby v detskom a adolescentnom veku,
7. poznanie prognostických faktorov a zásady prevencie v detskej psychiatrii a dorastovej psychiatrii, možnosti sociálnej psychiatrie, rehabilitácie u detí a adolescentov s psychickou poruchou, možnosti podpory rodín s psychicky chorým dieťaťom,
8. poznanie princípov všeobecnej a klinickej psychológie ako nástroja na hodnotenie, liečenie a plánovanie koordinácie somatických, sociálnych, psychoterapeutických a pedagogických prístupov liečby a rehabilitačných metód u hospitalizovaných a ambulantných pacientov, metódy psychologického vyšetrenia – základy, základné poznatky vývojovej všeobecnej a klinickej psychológie, vrátane schopnosti využiť výsledky psychologického vyšetrenia,
9. základy psychoterapie individuálnej, skupinovej, rodinnej, komunitnej, rôzne spôsoby intervencie, vrátane zvládnutia krízových stavov (krízová intervencia pri katastrofách, hromadnom ohrození, psychická reaktivita detí a adolescentov pri katastrofách a hromadných nešťastiach, organizovanie následnej pomoci pre účastníkov krízy a ich príbuzných),
10. zásady kooperácie so školami, školskými zariadeniami (Centrá poradenstva a prevencie, špeciálne výchovné zariadenia) a inými pomáhajúcimi inštitúciami (ÚPSVaR, resocializačné zariadenia, domovy sociálnych služieb v pôsobnosti orgánov štátnej správy, krízové centrá), Centrami pre rodinu a deti (CDR), inštitúciami starostlivosti o mládež, spolupráca so zariadeniami psychiatricko-sociálnej starostlivosti (rehabilitačné dielne, chránené bytové spoločenstvá, chránené dielne, chránené domovy pre mládež),
11. základy reedukácie, rehabilitácie a kúpeľnej starostlivosti,
12. dispenzarizácia detí s psychickými poruchami a detí rodičov dispenzarizovaných pre psychickú poruchu,
13. molekulárna biológia a biochemické základy činnosti centrálnej nervovej sústavy, fyziológia a patofyziológia centrálnej nervovej sústavy, neuropsychológia od raného detstva po špecifiká adolescentného obdobia, neurozobrazovacie metódy, hlavne pri psychických entitách,
14. najbežnejšie poruchy v pediatrii so špeciálnym zreteľom na neurovývin, detskú neuropatológiu (základné neurologické syndrómy, mentálne retardácie u degeneratívnych a demyelinizačných ochorení, epilepsie, základné poznatky hodnotenia EEG), diagnostika bežných detských infekčných ochorení, poruchy psychomotorického vývinu, bežné ochorenia gastrointestinálneho, respiračného, vylučovacieho traktu,
15. vrodené determinanty vývinu – otázka chromozomálnych aberácií a vrodených metabolických porúch, ďalšie aspekty genetických porúch, problematika porúch autistického spektra,
16. pedopsychiatrické aspekty emočných reakcií somaticky chorých detí a detí s fatálnym ochorením (vzťahy chronicky somaticky chorého dieťaťa k rodičom, súrodencom, vrstovníkom, vplyv hospitalizácie), základy sociálnej pediatrie,
17. lekárska informatika, telemedicína, administratíva, riadenie a ekonomika.

A.1 Všeobecné témy

1. zdravotnícka legislatíva,
2. zdravotnícka etika,
3. systém verejného zdravotného poistenia,
4. systém sociálneho zabezpečenia a lekárska posudková činnosť,
5. práva pacienta vrátane práv osôb so zdravotným postihnutím,
6. metodika výskumu – epidemiologické podklady duševných porúch, psychiatrické aspekty verejného zdravotníctva.

Ak účastník špecializačného štúdia témy uvedené v časti A.1 absolvoval v rámci iného špecializačného študijného programu, nemusí ich opakovane absolvovať.

B. Praktické zručnosti

B.1 Počet zdravotných výkonov

Zdravotný výkon	Počet	
	asistencia	samostatne
psychiatrické vyšetrenia		
dospelých psychiatrických pacientov	-	40
detských psychiatrických pacientov, z toho:		160, z toho:
• organické duševné poruchy		5
• duševné poruchy vyvolané účinkom psychoaktívnych látok		15
• psychotické poruchy		15
• afektívne poruchy		30
• neurotické poruchy, vyvolané stresom, somatoformné poruchy		15
• behaviorálne syndrómy spojené s fyziologickými poruchami	-	10
• psychosexuálne poruchy, návykové a impulzívne poruchy		5
• mentálna retardácia		10
• poruchy psychického vývinu		25
• poruchy správania a emócií so začiatkom v detstve		30
riešenia psychiatrických prípadov v pohotovostných službách na pracovisku detskej psychiatrie	-	10
elektrokonvulzívna terapia (najmenej 3 na pracovisku detskej psychiatrie)	-	10
účasť na komunite a vedenie komunity, z toho najmenej:		70, z toho:
• účasť na komunite na pracovisku detskej psychiatrie	-	50
• vedenie komunity na pracovisku detskej psychiatrie		10
aktívna spoluúčasť na konziliárnych vyšetreniach, z toho najmenej:		30, z toho:
• na pracovisku detskej psychiatrie	-	20
psychoterapeutická intervencia s pacientom na pracovisku detskej psychiatrie, z toho:		50, z toho:
• podporná	-	40
• účasť na skupinovej psychoterapii		10

psychoterapeutická intervencia s rodinou, z toho najmenej: • na pracovisku detskej psychiatrie	-	80, z toho: 60
psychoedukácia, z toho najmenej: • na pracovisku detskej psychiatrie	-	50, z toho 40
rozbor výsledkov psychodiagnostického vyšetrenia s klinickým psychológom, z toho najmenej: • na pracovisku detskej psychiatrie	-	10, z toho: 8
vyšetrenie ambulantných pacientov pod supervíziou, z toho najmenej: • na pracovisku detskej psychiatrie	-	20, z toho 15
účasť na súdnych konaniach nedobrovoľných vstupov na psychiatriu	-	3
krízová intervencia – intenzívna psychiatria v rámci ambulantného vyšetrenia alebo pohotovostných služieb, z toho najmenej: • na pracovisku detskej psychiatrie	-	10, z toho: 8

B.2 Rozsah povinnej odbornej zdravotníckej praxe

pracovisko detskej psychiatrie (pod vedením detského psychiatra), z toho: • bežné lôžkové oddelenie detskej psychiatrie • akútne lôžkové oddelenie detskej psychiatrie • ambulancia • školiace pracovisko vzdelávacej ustanovizne	34 mesiacov, z toho: 24 mesiacov 6 mesiacov 2 mesiace (pod supervíziou) 2 mesiace (posledný rok špecializačného štúdia)
pracovisko psychiatrie dospelých	10 mesiacov
pracovisko detskej neurológie	2 mesiace
pracovisko detského vnútorného lekárstva	1 mesiac a 2 týždne
pracovisko detskej anestéziologickej a intenzívnej medicíny	2 týždne

C. Návnik techník komunikácie

1. osobnostné predpoklady efektívnej komunikácie,
2. verbálna a neverbálna komunikácia,
3. asertívne zvládanie konfliktov a náročných komunikačných partnerov, vrátane osôb so zdravotným znevýhodnením, marginalizovaných rómskych komunít, ľudí bez domova, utečencov, migrantov a iných zraniteľných skupín, s ohľadom na ich špecifické potreby v komunikácii.

Ak účastník špecializačného štúdia témy uvedené v časti C. absolvoval v rámci iného špecializačného študijného programu alebo certifikačného študijného programu v období kratšom ako 10 rokov, nemusí ich opakovane absolvovať.

5. Ukončenie špecializačného štúdia

Špecializačné štúdium sa ukončí špecializačnou skúškou pred skúšobnou komisiou, ktorej súčasťou je obhajoba písomnej práce.

6. Výstupné vedomosti a zručnosti

1. realizovať vstupný pohovor s rodičmi, odoberanie anamnézy,
2. realizovať štandardné psychiatrické vyšetrenie pacienta vrátane potrebných somatických vyšetrení, realizovať psychiatrické hodnotenia, syndromologické zaradenie a diferenciálno- diagnostické úvahy vedúce k stanoveniu nozologickej jednotky, vypracovať vstupné psychiatrické správy, viesť chorobopisy, vypracovať záverečné prepúšťacie správy a odporúčania,
3. vypracovať plán pomocných vyšetrení, terapeutický plán, prognostické zhodnotenie ochorenia,
4. indikovať a využiť pomocné laboratórne vyšetrenia, vrátane využitia psychologických, liečebnopedagogických a iných vyšetrení,
5. indikovať všeobecné a špeciálne diagnostické a terapeutické výkony, vrátane moderných zobrazovacích techník (napríklad mr, pet),
6. realizovať komplexný manažment pacienta vrátane psychofarmakoterapie, elektrokonvulzívnej terapie, psychoedukácie, odporúčania psychoterapie, sociálnej rehabilitácie, spolupráce so školami, školskými zariadeniami, inými pomáhajúcimi inštitúciami (úpsvar a iné), inštitúciami starostlivosti o mládež, so zariadeniami psychiatricko-sociálnej starostlivosti
7. vypracovať návrh doliečovacích a sociálnych opatrení (redukácia, rehabilitačný plán),
8. realizovať rôzne typy interakcie s dieťaťom z hľadiska správneho psychologického prístupu, vrátane krízovej intervencie
9. schopnosť interakcie v skupine chorých detí, terapeutická skupina, interdisciplinárna práca v skupine s liečebnými pedagógmi, špeciálnymi pedagógmi, sestrami, fyzioterapeutmi, lekármi fyziatrie, balneológie a liečebnej rehabilitácie, sociálnymi pracovníkmi a sociálnymi službami, spolupráca s verejnými i súkromnými organizáciami a inštitúciami,
10. realizovať prípravu rodičov na hospitalizáciu psychiatricky chorého dieťaťa, spolupráca v rámci rooming-in.